

Arkivsak-dok. 24/15689-9
Saksbehandler Monica Catrine Egeland Kristensen

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Råd for personer med funksjonsnedsettelse 2023 - 2027	21.10.2024	
Utvalg for kultur og oppvekst 2023 - 2027	22.10.2024	
Formannskapet 2023 - 2027	31.10.2024	
Bystyret 2023 - 2027	14.11.2024	

Ny forskrift om skoleregler og skolereglement

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere: Hanne Pentz, Geir Gribbestad

Kommunedirektørens innstilling:

Forskrift om skoleregler og skoledemokrati i Sarpsborg kommune vedtas.

Vedlegg:

Sammendrag:

Etter ny opplæringslov som trådte i kraft 1. august 2024, skal kommunen gi forskrift om organisering av skoledemokratiet og om retter og plikter for elevene (skoleregler). Forslag til ny kommunal forskrift er sendt på høring. Det er kommet inn mange innspill som i stor grad er innarbeidet i forskriften.

Etter gjeldende [forskrift om reglement for orden og oppførsel i grunnskolen i Sarpsborg kommune](#), skal den enkelte skole utarbeide et eget reglement for orden og oppførsel med utgangspunkt i kommunal forskrift. Etter forskriften det nå innstilles på, trenger ikke den enkelte skole å ha eget reglement. En skole kan likevel velge å ha egne lokale skoleregler i tillegg til reglene i den lokale forskriften.

Etter ny opplæringslov [§10-5](#) er det store valgmuligheter for hvordan elever og foreldre kan organisere seg. Kommunedirektøren innstiller på at hver skole skal ha et samarbeidsutvalg. Dette utvalget skal ivareta oppgavene samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg har hatt fram til nå.

Kommunedirektøren innstiller på at skolene skal være mobilfrie. Hver skole skal utarbeide lokale regler om oppbevaring av mobiltelefoner i skoletiden. Mobiltelefoner kan brukes i opplæringen etter avtale med lærer. Smartklokker og annet privat digitalt utstyr med kommunikasjonsmuligheter skal sidestilles med mobiltelefon. Forslaget går noe lenger enn etter dagens forskrift der det står at det er forbudt å bruke nettbrett, pc og mobiltelefon i timene når dette ikke er del av opplæringen. Forslaget er i samsvar med Utdanningsdirektoratet sine anbefalinger.

Utredning:

Ny opplæringslov trådte i kraft 1. august 2024, og etter [§ 10-7](#) i denne skal kommunen gi forskrift om organisering av skoledemokratiet og om retter og plikter for elevene (skoleregler).

Sarpsborg kommune har i dag en forskrift om ordensreglement som ble vedtatt av bystyret i 2019. Dette ordensreglementet er overordnet, og skolene har selv utarbeidet egne reglement for orden og oppførsel i samsvar med denne forskriften og med utgangspunkt i lokale forhold og behov.

Opplæringsloven åpner for at skolereglene kan være felles for alle skolene i kommunen. Forskriften som nå er oppe til behandling, er mer detaljert enn gjeldende forskrift. Skolene trenger i utgangspunktet ikke egne skoleregler. Skolene kan likevel utarbeide egne skoleregler hvis det er noe de ønsker å utdype, men reglene kan ikke innskrenke elevenes rettigheter gitt i opplæringsloven og i forskriften. Skolen kan heller ikke iverksette andre tiltak ved regelbrudd enn det som er beskrevet i forskriften.

Skolereglene er med på å stille krav og skape forutsigbarhet for elever, foreldre og ansatte, og skal hjelpe elevene til å utvikle gjensidig respekt. Ved at alle kommunens skoler har de samme reglene, danner det en felles ramme for Sarpsborgskolen. Det vil også skape en forutsigbarhet for elever og foreldre som av ulike grunner forholder seg til flere skoler.

Forslag til ny forskrift ble sendt på høring 07.08.2024 og hadde høringsfrist 01.10.2024. Høringsinstanser har vært:

- FAU, SU og elevråd ved kommunale grunnskoler i Sarpsborg
- Kommunalt foreldreutvalg - (KFU)
- Utdanningsforbundet Sarpsborg
- Skolelederforbundet
- Fagforbundet
- Skolenes Landsforbund
- Ungdomsrådet
- Funksjonshemmedes fellesorganisasjon – (FFO)
- Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjon (SAFO)

Det har kommet inn ni hørings svar. Disse er fra:

- SAFO Øst (samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner – Akershus og Østfold)
- Elevrådet ved Varteig barne- og ungdomsskole
- Ansatte, elevrådsstyret i alle klasser og FAU ved Kruseløkka ungdomsskole
- SU og elevrådet ved Tindlund ungdomsskole
- FAU ved Alvimhaugen barneskole
- Elevrådet ved Lande barneskole
- FAU ved Sandesundsveien barneskole
- KFU (det kommunale foreldreutvalget)
- Utdanningsforbundet Sarpsborg

Ungdomsrådet ga sin uttalelse i sitt første møte 9. oktober 2024. Uttalelsen gjaldt bruk av mobiltelefoner og smartklokker.

Alle innspill og kommunedirektørens vurdering av disse kommer frem av vedlegg 1. Et flertall av innspillene er tatt til følge, og noen av dem beskrives nærmere i saksfremlegget. Der innspill ikke er tatt til følge, skyldes dette i noen tilfeller at kommunedirektøren vurderer at innspillene allerede er ivarettatt i forslag til forskrift. I noen tilfeller har kommunedirektøren valgt å ikke imøtekomme innspill, og disse tilfellene er beskrevet nærmere i dette

saksfremlegget. Det er også kommet innspill til språklige endringer i §§ 2, 6, 7 og 8, og disse er i innarbeidet i forslaget.

§ 1 Formål

I forskriftens § 1 er det etter høringsrunden gjort noen endringer for å understreke at alle har et felles ansvar for å skape et trygt og godt skolemiljø.

SAFO øst ønsker at § 1 i større grad skal legge vekt på [CRPD](#) og bidra til at kommunen ikke segregerer elever med stort bistandsbehov i egen skole. Kommunedirektøren mener at ordet «inkludering» rommer at det ikke skal være et segregerende skolemiljø på skolene i kommunen. Kommunedirektøren tar i denne forskriften ikke stilling til hvordan Sarpsborg kommunes skolestruktur skal være.

§ 2 Virkeområde

Kommunedirektøren har presisert i forskriften at denne også gjelder for SFO og leksehjelp.

§ 4 elevens beste og elevens rett til å bli hørt

I § 4 er det etter høringsrunden lagt til et avsnitt om viktigheten av elevers meninger og innspill, og om hvordan skolen skal gi tilbakemelding på elevenes innspill.

§ 6 regler om oppførsel

Det har kommet innspill om at det å være til stede i opplæringen bør høre inn under elevens orden. Kommunedirektøren opprettholder vurderingen av at det er mest riktig å plassere punktet om tilstedeværelse under oppførsel, men presiserer i forskriften at dette gjelder fravær som ikke er dokumentert (gyldig).

I forslaget til forskrift som ble sendt på høring står det i § 6.2 at det ikke er akseptert å bruke plagg som helt eller delvis dekker ansiktet. Det har kommet inn følgende innspill til dette punktet:

- det skal være frivillig å gå med hva man vil av hodeplagg
- forskriften skal inkludere en begrunnelse for hvorfor plagg som helt eller delvis dekker ansiktet ikke er tillatt.
- det bør vurderes individuelle grunner til at noen elever ønsker å bruke slike plagg
- det bør presiseres at forbudet ikke gjelder plagg som delvis dekker ansiktet utendørs om vinteren
- det bør spesifiseres hva slags plagg som defineres som delvis ansiktsdekkende

Forbudet mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet når eleven får opplæring følger av opplæringsloven [§ 27-2](#). For å gjøre det klart at forbudet følger av opplæringsloven, så er dette tatt inn i forskriften. Kommunedirektøren har tatt deler av innspillene til følge, og utdyper i forskriften hva som regnes som ansiktsdekkende plagg.

Det er etter høringsrunden tilføyd et punkt i forskriften om at det ikke aksepteres at elevene tar bilde/film/lydopptak av medelever, lærere eller andre ansatte uten særskilt samtykke.

§ 6.3 – særlig om mobiltelefoner, smartklokker og annet digitalt utstyr

Det er kommet inn mange innspill til dette punktet i forskriften fra elever, ansatte i skolen og samarbeidsutvalg. Noen argumenter med at det er viktig å lære barna hvordan de skal håndtere kunstig intelligens og teknologiske hjelpemidler, og også hvordan de ikke skal la seg forstyrre av dette. Det argumenteres også med at mange er sosiale på nett. Noen påpeker at det er viktig at det legges til rette for aktivisering og sosialisering når det er

mobilfri skole. I all hovedsak dreier de øvrige innspillene seg om at det er vanskelig å forstå hvorfor smartklokker skal sidestilles med mobiltelefon, og flere mener det bør være mulig å bruke smartklokker med visse begrensninger (slå av bluetooth, forby digital kommunikasjon med disse i skoletiden). I ungdomsrådet mente 9 av 10 elever som ga sine innspill at det bør være mobilfri skole. Noen tok forbehold for noen spesielle situasjoner. 7 av 10 elever mente at smartklokker (eller noen typer smartklokker) bør sidestilles med mobiltelefon. Begrunnelsen til flere er at smartklokker er blitt veldig avanserte, og kan sammenliknes med mobiltelefoner. Noen kan for eksempel tas bilde med.

I forslaget til § 6.3 som ble sendt på høring, har kommunedirektøren tatt utgangspunkt i [Utdanningsdirektoratets anbefalinger](#) om regulering av mobiler og smartklokker i skolen. Utdanningsdirektoratet anbefaler å strengt regulere bruk av private mobiltelefoner og smartklokker i undervisningen og i friminuttene på barneskolen. I ungdomsskolen anbefaler Utdanningsdirektoratet å strengt regulere bruk av private mobiltelefoner og smartklokker i undervisningen, og at det som hovedregel bør være mobilfritt også i friminuttene.

Ifølge [analyser og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til skoler og skoleeiere våren 2024](#) var det mange skoleledere på barneskolen som uttalte at smartklokker i skolen er en stor utfordring. Foreldre kan glemme å sette klokka i skolemodus og noen kontakter barnet i undervisningstiden. I tillegg kan det være vanskelig for ansatte å vite hvilke funksjoner de forskjellige typene klokker har. I en travel skolehverdag har ikke skolen anledning til å gjøre seg kjent med alle typer smartklokker eller å sikre at alle klokker er satt i skolemodus/flymodus hele skoledagen.

Noen foreldre er opptatte av å kunne GPS-spore barna sine gjennom skolehverdagen. Når elevene er på skolen, har skolen ansvaret for elevenes trygghet og hvor disse oppholder seg. Foreldre vet at barna befinner seg på skolen/SFO i den oppsatte tiden, og kommunedirektøren mener at det er ikke nødvendig å kunne GPS-spore dem. Dersom foreldre trenger kontakt med barnet i løpet av skoledagen, kan de kontakte skolen. Smartklokkene kan ringes til og samtaler kan kobles opp uten at barna nødvendigvis aktivt trenger å svare. Noen GPS-klokker har også funksjoner for fjernlytting og fjernkamera. Det muliggjør at foresatte kan lytte inn på barnas aktivitet. På skolen berører ikke dette bare personvernet til eleven med klokke på armen, men også personvernet til medelever, lærere og andre ansatte på skolen som er i nærheten av klokkebæreren.

Kommunedirektøren opprettholder vurderingen av å følge Utdanningsdirektoratets anbefalinger, og tar derfor ikke høringsuttalelsene som gjelder bruk av mobil og smartklokker til følge.

§ 8 reaksjoner på regelbrudd

Til § 8 første ledd nummer 14 om bortvisning har elevrådet ved Varteig barne- og ungdomsskole spurt om det burde stå «fra skolens område» eller om det burde presiseres mer at man kan oppholde seg på en bestemt plass, for eksempel der det har vært en grov slåsskamp og utsatte elever er redde.

Kommunedirektøren tar til følge innspillet fra elevrådet ved Varteig barne- og ungdomsskole, og presiserer i forskriften at ved bortvisning så blir eleven bortvist fra undervisningsrommet til et bestemt sted på skolen eller helt bort fra skolens område.

Elevrådet ved Varteig barne- og ungdomsskole har til § 8 første ledd nummer 15 foreslått at eleven ved bortvisning «skal» bli pålagt et alternativt opplæringstilbud istedenfor «kan». Dette for at bortvisning ikke skal bli tre dager med fri. Tindlund ungdomsskole SU har uttalt at det må komme tydelig fram i forskriften at skolen har en plikt til å legge en plan for elever

som blir utvist, og foreslår ordlyden «ved bortvisning blir eleven pålagt et alternativt opplæringstilbud». Elevrådet ved Tindlund ungdomsskole uttaler at utvisning ikke skal oppfattes som fri fra skolen, men at skolen i stedet bør tilby samfunnsnyttige oppgaver.

Kommunedirektøren tar forslagene til følge, og endrer § 8 første ledd nummer 15. Ved bortvisning skal skolen gi eleven et alternativt opplegg. Det presiseres at dette bare gjelder ved bortvisning for hele dager. Denne regelen skal sikre at eleven blir ivaretatt av skolen i perioden eleven er bortvist. Innhold og omfang av det alternative opplegget må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Elevene ved Kruseløkka ungdomsskole mener at § 8 første ledd nummer 5 om pålegg om å gjøre ikke-utført skolearbeid i friminutt eller etter skoletid må tas bort. Dette fordi alle trenger luft og pause. Tindlund ungdomsskole SU har et liknende innspill. Dette fordi det kan være utfordrende med ressurser til gjensitting samtidig som at elevene får en straff. Tiltaket oppleves ikke som en pedagogisk tilnærming. Elevene har behov for friminutt og frisk luft.

Kommunedirektøren er enig i at det er viktig med luft og pauser, men mener at det av og til kan være hensiktsmessig at en elev må ta igjen ikke-utført skolearbeid i friminutt eller endt skoletid. Om skolen ikke har ressurser som kan være sammen med eleven, så er dette ikke et tiltak man kan benytte. Om skolen har ressurser, må den gjøre en helhetsvurdering der det blant annet må ses på årsaken til at skolearbeidet ikke er gjort, viktigheten av at arbeidet blir gjort i friminuttet eller etter endt skoletid samt elevens behov for luft og pause. Tiltaket skal ikke være en straff, men en hjelp for eleven til å komme videre med skolearbeidet.

SAFO region øst har i sin høringsuttalelse uttalt at en i fremtiden får flere elever med psykososiale og/eller sosialemosjonelle bistandsbehov som kan forårsake utfordrende situasjoner innenfor forskriftens virkeområde, og skriver at det må tas høyde for dette, og igangsette opplæring med hensyn til å forstå konteksten uønskede hendelser oppstår i, og utarbeide retningslinjer for hvordan ansatte skal forholde seg i slike situasjoner.

Kommunedirektøren tar dette til følge, og legger til et avsnitt i § 8 om at det må tas hensyn til den enkelte elevs individuelle egenskaper og utfordringer. Dette følger også av det grunnleggende hensynet til barnets beste som er nevnt i forskriftens § 4.

§ 10 straffbare forhold

I forslaget til forskrift som ble sendt på høring står det at «Skolen vil normalt anmelde straffbare forhold til politiet. For mindre alvorlige forhold skal skolen foreta en konkret vurdering av om anmeldelse er hensiktsmessig».

Utdanningsforbundet Sarpsborg ønsker en tydeligere tekst som sier hva som skal gjøres av ledelsen, og ønsker å bytte ut ordet «skolen» med «rektor». Utdanningsforbundet har også foreslått å ta bort forbeholdet om at skolen «normalt» vil anmelde straffbare forhold. Utdanningsforbundet Sarpsborg har også foreslått at ved mindre alvorlige forhold så skal rektor kalle inn elev og foresatte til en bekymringsamtale.

Kommunedirektøren tar innspillene fra Utdanningsforbundet i Sarpsborg delvis til følge. I Sarpsborg kommune er det kommunedirektøren som anmelder, og da på bakgrunn av en anmodning fra skolen. Kommunedirektøren er enig i at det er rektor som skal anmode om anmeldelse, og erstatter derfor «skolen» med «rektor» i § 10. Kommunedirektøren mener at straffbare forhold normalt skal anmeldes, men ser også at det finnes tilfeller der det ikke er hensiktsmessig å anmelde. Dette kan for eksempel være der eleven er svært ung. Kommunedirektøren støtter derfor ikke forslaget om at forbeholdet om at det «normalt» skal anmeldes tas bort. Når det gjelder forslaget om at rektor skal kalle inn elev og foresatte til en bekymringsamtale ved mindre alvorlige forhold, så ønsker ikke kommunedirektøren å

pålegge rektor en slik plikt i forskriften. Skolen må i hver enkelt sak vurdere om det er noen ved skolen som skal ha en samtale med eleven, eller om oppfølgingen av eleven skal overlates til barnevernet eller politiet.

Utdanningsforbundet ønsker også en utdyping i forskriften av undervisningspersonell sitt vern i straffeloven.

Kommunedirektøren støtter ikke dette forslaget. Disse reglene følger klart av straffeloven, og det er ikke ønskelig med en dobbeltregulering.

§ 11 saksbehandling ved bruk av reaksjoner

Utdanningsforbundet Sarpsborg har foreslått at det skal være opp til lærer om en elev bortvises fra en opplæringsøkt, men ikke mer enn to timer.

Kommunedirektøren tar ikke innspillet til følge. I forslaget som ble sendt på høring stod det at rektor kunne delegerer avgjørelsen om slik bortvisning. Kommunedirektøren har gjort en ny vurdering av dette. For å sikre at en elev som bortvises ikke blir overlatt til seg selv, må hen bli ivaretatt av skolen. Rektor bør involveres både fordi bortvisning er et inngripende tiltak og for å sikre at eleven blir ivaretatt. Kommunedirektøren mener derfor at det er rektor som skal fatte beslutningen om bortvisning også for en opplæringsøkt på maks to klokketimer

§ 12 organisering av skoledemokratiet

I dag har alle kommunale skoler i Sarpsborg elevråd, foreldrenes arbeidsutvalg (FAU), samarbeidsutvalg (SU) og skolemiljøutvalg (SMU) slik det var krav om etter gammel opplæringslov. I forslaget til forskrift som ble sendt på høring står det at skolen i Sarpsborg som hovedregel skal ha et elevråd og et arbeidsutvalg valgt av foreldrene på skolen. Det har kommet innspill om at det i ny forskrift bør stå at alle skoler skal ha et elevråd og et FAU. Den nye opplæringsloven åpner ikke for at kommunen kan forskriftsfeste at det skal være elevråd eller FAU hvis elevene eller foreldrene ønsker å organisere seg på annen måte. Derfor beholder kommunedirektøren ordlyden i forskriften som først foreslått

I ny opplæringslov er det ikke lenger krav om samarbeidsutvalg (SU) og skolemiljøutvalg (SMU). Det er opp til kommunen å avgjøre hvilke brukerorgan skolene skal ha. Kommunedirektøren ønsker å delvis videreføre den ordningen vi har i dag, men vil slå sammen SU og SMU. Selv om dette er to ulike organer, har det i praksis vært løst med å ha to agendaer til samme møte. Ved å slå sammen SU og SMU vil vi få et brukerorgan som har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolen og medvirke i arbeidet med skolemiljø, kvalitetsutvikling og fastsettelse av skoleregler.

FAU og ansatte ved Kruseløkka ungdomsskole ønsker at SU utgår. I stedet foreslår de at politikerne kan møte i elevrådet eller i FAU i stedet. Kruseløkka begrunner dette med at det blir mye gjentakelser av saker, og at elevene ofte blir tause sammen med så mange voksne. Videre sier de at hvis SU beholdes, så holder det med ett møte i halvåret.

Utdanningsforbundet Sarpsborg er positive til at samarbeidsutvalget skal ivareta både SU og SMU sine oppgaver, men stiller seg undrende til dagens SU og hvordan dette fungerer. De synes at «møtene oppleves som ren orientering og at møtene må ledes av virksomhetsleder selv om man egentlig er sekretær. De sier at den samme informasjonen gis i SU, FAU, elevråd og ansattmøter. Skolene lager sakene og det er lite innspill. Det er også lite innspill på høringer, og medlemmene gjør lite mellom hvert møte. Lederrådet, som består av ledere både fra barnehage og skole, kommer med forslag på at skoleleder kan være med på FAU-møtene, det samme gjelder politikerne. Det bør være forventinger til politisk skoleeier og at man ikke skal forvente et visst antall møter. Det kom forslag på at det kan arrangeres stor-

møter for overordnede planer/strategier. Lederne ønsker en annen form som gir effekt og føles relevant»

Kommunedirektøren tar innspillene fra Kruseløkka og Utdanningsforbundet Sarpsborg til orientering. Kommunedirektøren er også kjent med at noen av virksomhetslederne i skolene ønsker å tenke nytt rundt brukerorgan i skolen. Det har kommet få innspill til organisering av foreldremedvirkning, og kommunedirektøren beholder derfor forslaget om SU som brukerorgan. Kommunedirektøren foreslår samtidig at det jobbes med å utvikle gode fungerende samarbeidsutvalg.

Kommunedirektøren er enig i at det kan være nok med ett møte i halvåret, og endrer ordlyden i forskriften til at samarbeidsutvalget skal møtes minst to ganger i året.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Ingen vesentlige konsekvenser

Miljø:

Ingen vesentlige konsekvenser

Folkehelse:

Ingen vesentlige konsekvenser